

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dias Espanya: una pesseta.
Fera d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho gnan

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Anàrou M-
cover, Plaça del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuaderna-
cions d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 26.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila Brossa.

Para En Revenjoli. Escoltau i oïren

Gipó

N'haurem d'assetjar un an aqueys articulars, que seguexen forts ab ses seues barbaritats, doys, virollades i arrieses contra Deu i tota cosa bona. ¡Pobre gent! Bè'n fan de compassió, cridats com estaven per servir Deu i fer obres de cristians, haver de potoyar din saquexa vall de llàgrimes fent de botxins d'ànimes, fent de mata-rates, fent de misatjes d'En Barrufet, que no les dona més que disgusts i maldecaps en aquexa vida, per qu'entrin en gana p'és disgust ferestissim que se'n durán ab axamplar es potons, que, si no's converteixen abans, pegarán de cap dins l'infern per no sortirne may més. No res assetjemlos ara aquexa mica de *gipó*, veyam si les farà obrir ets uys qualque mica per veure lo tort i lo lluny d'osques que van. Vaja, idò, anticlericals, parau una estona p'és vostro bé, maldement vos coga i vos fassa grinolar més que no voldrieu.

I

Premiu llum de Na Pintora... republicana.

S'Ajuntament de Paris, republicanissim, compost en sa immensa majoria de contraris de sa Relligió, ha votades per unanimitat 600000 pessetes per adobar i compondre ses esglésies catòliques d'aquesta gran ciutat que més e-hu hajen mester. Com ab sa *lley de separació de s'Estat contra l'Església*, s'Estat francès ha dextat d'atendre a sa seua obligació, qu'ell metex s'imposà com va prendre 's bens a l'Església, ara 's temples catòliques s'han de sostenir just de ses almoynes des feels. Comprenent s'Ajuntament de Paris, encara que anticlerical, que seria una taca i una afronta por ell que dexás ferse uns clapers tantes d'esglésies com hi ha allà ben véyes i molt notables artísticament, ha tenguda una hora bona, i ha votades aquelles 600000 pessetes. ¡Que Deu le hi pagui. Amen!

¿E-hu veys, republicanetxos i socialistetxos, com es vostros correlligionaris de Paris demostren tenir una mica més de seny que no voltros? Voltros, si porieu les tomariu totes a ses esglésies; i es vostros correlligionaris de Paris, per conservarles han votada aquella cantidan tan grossa. *Preniu llum de Na Pintora... republicana.*

II

Se complexen ses nostres profecies

S'enten, ses que fèrem sobre que republicans i socialistes se'n gordarien com de caure, en venir s'estrényer, de moure un peu contra s'acció

militar que's Govern d'Espanya provás de exercir an el Marroc. Aquella acció ja fa setmanes qu'ha comensat, i més bé de lo que molts no esperaven d'En Canalejas; i axò no obstant es republicans i socialistes, a pesar de totes ses seues ferestes amenasses de mesos enrera, fan de bons al'lots, per forsa, axò sí, i no's bateguen, i tot lo més los escapa qualque remeulo vergonyant, com an es nostro *Obrer Balear*, que dissapte passat amolla un enfilay de doys sobre sa *guerra del Marroc*, axò sí, alsant ben poc la veu, i per sortir del pas. Per esplayarse, pega una ponyida an es «capellans i frares menjadors» i a ses «monjes afamegades», dient que «formin» aquells i aquestes «un exèrcit» i «se'n vajin a defensar» «s'honra nacional». — ¡Uey, senyorets socialistes! En quant a «menjadors» es capellans i frares e-hu son segons sa talent que tenen, exactament lo metex que voltros socialistes, que per roegar i enfornar en voleu ab qui alena. No vos hi son demostrat gens may afectats de dijunis; de manera que, si en feys cap may, es per forsa i ben per forsa. En quant a si ses «monjes» son «afamegades» ¿com e-hu sabeu, grans mocosos? ¿Que son vengudes may a buydarvos sa vostra panera, olla o plat? ¿Son vengudes may a manllevarvos res nat del mon? ¿Com e-hu sabeu que son «afamegades»? Si n'hi ha de «monjes» que no tenen devegades tot lo qu'haurien de tenir per espassarse sa talent, posseexen un remey meravellós contra tal mal; sa resignació, s'esperit de mortificació i de penitència, ab lo que guanyen el cel, cosa que voltros no conexeu ni posseireu may, si no mudau de carrerany. Es allò que diuen, que la *mel no es feta per la boca de l'ase*. — ¡¿d'ont vos treys, grans caps-verjos, que «capellans» «frares» i «monjes» no van «a defensar s'honra nacional», dexantho p'és «frys des trebay»? Ja se conex que voltros no hi sou anats may a la guerra; i si hi anàreu may, devieu dur unes uyeres de suro que no vos dexaven veure res. ¿Qui no hu sap que van a la guerra tant *capellans com frares com monjes*, per exercir es seus Ministeris Sagrats i sa Caritat, assistint an es ferits, prestant un servey tan necessari, tan indispensable, tan insustituible, que, en no'esser *capellans, frares i monjes*, negú prestaria? ¿Qui no hu sap que's *capellans, frares i monjes* e-hi posen sa peil des dies feners i diumenjes en mitx de ses accions de guerra? — Lo que no han fet may *capellans, frares i monjes*, es lo que fèreu voltros socialistes, s'entèn, es qui anàreu a la guerra de Melilla, segons una carta qu'un de voltros va escriure, i En Lacierva an es discurs que va fer dins ses Corts dia 9 i 10 de juliol d'entany la vos tirà pe'sa cara. ¿Que no vos ne

recordau de lo que deya aquella cauta? ¿Idò que, en lloc de desparar contra 's moros, desparàveu contra 's Majors des nostro exèrcit, per matarlos com se suposa, per que Espanya no pogués triun far des moros, per que 's moros mos vecessin. ¡Axi defensau voltros, grans polissardos, per no dirvos un'altra cosa, s'honor d'Espanya! ¡axi sou espanyols voltros! ¿Sabeu que sou voltros? ¡Uns grans traydors a la Pàtria! ¡Anau! contra sa vostra mare! ¡Desnaturalisats que sou i miserables ab tota s'estenció de sa paraula!

III

¡Ja hi anau calats per aygo!

Per voltros escriguedoretxos de *s'Obrer Balear* parlam, que dissapte passat estampàreu tot aquex ratx de mentides: «S'educació layca es una conquesta des progrès, regoneguda pe'sa Ciència i acatada pe'sa raó». Es fals i mentida tot axò. «S'educació layca» no es cap «progrés», sino un gros retrocés; no es cap passa endeavant i per-amunt, sino una passa cap enrera i per avall. ¿Qu'és lo que distingex s'homo de ses bísties? ¿No es tal volta sa consciència, es sentit moral, que li mana obrar es bé i decantarse des mal? Ara bé, ¿que's *s'ensenyansa velligiosa* més que sa formació, s'educació de sa consciència i des sentit moral? I s'«educació layca» ¿qu'és més que sa perversió, es desgarrament de sa consciència, des sentit moral? ¿Quin principi fort, quina norma segura, quina regla certa dona «s'educació layca» a s'homo per enrobustirli sa consciència i es sentit moral, per orientarlo, per conduirlo per dins ses tenebres i mala petja de ses passions avalotades i enfurides, de tal manera que ab sa consciència i es sentit moral se'n sapia desfer, i en puga triunfar de ses passions avalotades i enfurides? No s'«educació layca» no en sap una paraula de s'art de subjectar i enfrenar ses passions; no'n sap una paraula de s'art de comandarse a sí metex, perque sols se saben comandar a sí metexos es que's subjecten a Deu, a sa lley de Deu. No, sense sa lley de Deu, sense sa gracia de Deu, no es possible sa formació ni s'educació de sa consciència ni des sentit moral, i sense aquexa formació i educació s'homo resulta pitjor qu'un animal; per axò ets educats, ets ensenyats a ses escoles *layques* resulten pitjors qu'animals; no-més servexen per bramir i alsar es derreres contra Deu. Aqueys son es resultats de *s'aducació layca*. Per axò aquexa «aducació» lluny de esser cap «progrés», es un atentat, un crim contra tota idea de progrès, perque es contrari a toda idea de progrès negar Deu, fer guerra a Deu. Per axò es fals que «sa ciència» «regonega» que «s'aducació layca» sia cap «pro-

grés». «Sa ciència» de bon de veres, no sa de per riure, no sa de l'engán; diu que tal «educació layca» es una barbaritat, un atentat contra sa dignitat humana. Es fals que «sa raó» «acati», admeti com «s'aducació layca» un «progrés» ¿Com «sa raó» ha d'admetre un tal, si aquexa «educació» es, com acabam de veure, sa cosa més desbaratada, un cent-cames, un cocórum, que's dimonis cucarells imaginaren per posar en ridicul es seus amics ets anticlericals? No, escriguedoretxos de *s'Obrer Balear*, «sa raó» no admet s'ensenyansa layca, perque es contrèria de cap a peus a tots es principis de sa sana raó, senzillament perque dexa d'educar; perque no té virtut per educar sa consciència ni es sentit moral, qu'és lo principal de s'homo, qu'és lo que'l distingex d'ets animals, que'l fa superior a tots ets animals, el fa responsable d'es seus actes; i a's sap que sa responsabilitat d'ets actes propis es sa realesa de s'homo, sa corona que li posà Deu per que governás el mon i se governás a sí metex, subjectantse a Deu.

IV

Germanet ¿qui us ha enganat?

Per un tal «Huertas» parlam, que mos surt dissapte passat demunt *El Ideal*, cuydant a treure-se's carcabòs eridant ¡Alerta partidarios del Progreso! Per aquest subjecte se veu que «s'«progrés»» consisteix en fer asades, doys i barbaritats contra l'Església, contra sa gent de bé, contra tots es qui no pensen com ells. I com ara se troben que's carlistes devers Catalunya, València i Bilbao demostren no menarlos gens de por i no estar disposats a dexarse trastetjar ni que's republicans i socialistes en puguen fer pica de porc; i com demostren es carlistes tenir es jocs ben fexucs; ara aquex «Huertas» mos surt fet un Nero contra's carlistes, i as a's «estrem de que's permet enviarlos a dir an es carlistes de Catalunya i València, que, si volen estar bé, que no s'atrevesquen a venir, còm tenen anunciat a fer un aplec a Mallorca aquest estiu. I fins les amanassa aquex «Huertas», d'«oposarlos resistencia», i qu'están esposats es carlistes a esser «causa d'un dia de dol». — ¡Ca, Sr. «Huertas», no hu creguent; no hi ha que tenir ànsia! ¿Com e-hi ha d'esser es dia de dol—?

Es carlistes son una gent que, si no los provoquen, si no hi van a ferlos jutipiris, son pacífics, fan sa seua via i no's posen allà ont no los demanen. I si venen a Mallorca, ¿qui les ha d'anar a fer jueus? En tot cas serieu voltros republicanetxos i socialistetxos; pero voltros vos ne gordareu com de caure d'acostarvosshi ni de cent llegos. Si se tractava duna pro-

cessó de gent que només tenguessen tranc de fer córrer ses llàgrimes del Rosari i de dir uns *Pare-nostros* com es puny, — ¡ja's segur que voltros e-hi com parexerieu a insultarlos! Pero massa husabeu voltros que's carlistes aqueys de Catalunya i València, si tenen tranc per cantar un Rosari ben refilat i rays de *Pare-nostros* tants en volgueu, també sou trempats ferm per escabetxar republicans insolents, por poc que s'hi acostin a ferlos ses ontes.—De manera jo Sr. «Huertas!» que no hi ha que tenir por de cap *dia de dol*, si's carlistes de Catalunya i València arriben a venir a Mallorca!

Si venen, voltros tot lo més fareu com es cans nanells, lladrareu d'enfora! ¡E-hi anireu ben alerta a posarvos a tir! ¡Creysme, no n'hi haurá cap de *dia de dol* per aquest vent! Sereu voltros jo republicanetxos i socialistetxos! que'l fareu impossible.

V

¡Quina mentidassa!

Es paperot republicà de Ciutat tracta En Lacierva de «assassi d'En Ferrer». Se necessita tenirne poca d'alatxa per enflocar tal falsedat! ¿Qui no sap que an En Ferrer qui'l condemná foren ses declaracions des metexos republicans? ¿Qui no sap que qui feu sa sentència de mort d'En Ferrer, fundada ab ses declaracions des metexos republicans, va ésser un Consey de Guerra, aont En Lacierva no tengué art ni part?

Si es republicanots de *El Ideal* creuen que sa sentència de mort d'En Ferrer fou un *assassinat*, ¿per que no tracten d'assessins es Militars que componien es Consey de Guerra i que firmaren tal sentència de mort? Ah! es que axi sa lley de Juridiccions aplegaria de ple en ple es republicanots de *El Ideal*, i los formarien causa, i s'hi posarien sa má. Per axò aqueys... *cavallers*, aqueys *valents*, en lloc de pegarla contra's qui firmaren sa sentència d'En Ferrer, únics responsables de sa mort d'En Ferrer la peguen contra'n Lacierva que no tenguá art ni part en tal sentència, i el tracten de *assassi*! ¡Ah... *cavallers*! ¡Ah... *valents*! Ses persones que s'aprecien una *micoya*, maldement només sia una *micoyinoyeu*, ¡no ¡hu fan en axò que vltros feys! Per ferho, se necessita no tenirne gens gens d'allò... sabeu?

VI

Sa fuya de Mestre Antoni Amer «Garanya».

N'ha publicada una que fuma ab pipa i alsa terra contra En J. Moya, aont li treu tots es padessets i braguetes, pero d'allò més soyat, d'allò més brut i vergonyós. Una de dues: es ver o no es ver lo que diu Mestre *Garanya* des missatge d'En Lerroix? Es an es republicans de Manacor que interessa aclarirho. Si no es ver, i En J. Moya no du En *Garanya* an es Tribunal, no t'è dignidat, i merex que li escupin a sa casa. I si es ver, ¿com queda's partit republicà de Manacor, qu'ha mantengut un homo axi, i l'ha

volgut i tengut per cap, per mestre, per capitá tots aqueys anys? ¿Quin partit es aquex que permet que's seu caporal visca públicament axi com Mestre *Garanya* posa que viu En J. Moya? Republicans de Manacor, escoltau un consey d'un contrari: un poc de dignidat es bona, un poc de vergonya es bona. Ni ets individuus ni's partits poren viure sense dignidat, sense vergonya. Ara des vostro pa fareu sopes.

VII

S'animalot pudent

Seguex vomitant barbaritats, infámies, noningunades i indecències contra sa persona que's firma *Revenjoli*. L'envidárem a que l'anomenás an aquexa persona, sa qu'ell creu qu'es, ab so nom i llinatje, per que li poguéssim contestar allà ont pertoca; pero no hu ha fet ni hu farà, senzillament perqu'es un noningú i un covart es qui vomita aquexes infámies i indecències pornográfiques contra En *Revenjoli*. Axi's venja aquex gran noningú des ventim qu'En *Revenjoli* ha donat, dona i donará a s'*Animalot pudent*.

VIII

Mèna de s'Animalot pudent

Digué dissapte que «certs sacerdots» de Marratxi «han obligada» una

dona d'allà, exemplar de catolicisme, a ferse «atòlica protestante en cos i ànima»; i posa 's nom d'aquesta dona. —Ara bé, hem escrit a persona d'allà de tota confiansa, i mos diu que's tracta d'una entremeliada, mal-plasent, qu'ha duyt plet ab tota sa seua familia, fent fer uy a tot lo d'ells. Ja fa temps que no la veuen devers Marratxi; diuen si está a Sta. Maria. Negú sap ni creuen que se sia feta protestant. Es capellans no's son empatxats d'ella, en no ésser per reprendre sa seua conducta envers de sa seua familia. Está ben en caràcter s'*Animalot pudent* defensant tal dona i ferint ab mentides es sacerdots de Marratxi.

IX

S'in-Justicia aperduada

Fins dimegrecs no poguérem trobar pen-lloc es paperot d'En J. Moya. A la fi arribarem a un. Du un enfilay de barbaritats i d'infámies des gran polissardo Pey Ordex, capellá descapellat, aplegat civilment ab una pertefè com ell. Du també 's paperot una defensa d'En J. Moya contra sa fuya de Mestre *Garanya*, defensa que fa plorera i que posa En J. Moya i es seus defensors molt pitjor d'axi com los dexá sa fuya de Mestre *Garanya*. ¡Deu mos n'alliber de defensors bajans i toxarruts! Amén.

DE TOTES ERBES

Sesió local

Sentim molt sa desgràcia que tengué's nostro bon amic D. Juan Sunyer de que's pegás foc a sa seua botiga i magatzem de mobles. Ventura que hu tenia assegurat.

Els aubercocchs ja comensen a madurar; pero no tenen remey es qui fan *pulpa*; aquests dias havem tengut motiu de veure'n de foraster, y a pesar des covos estar ben destapats, no hi veyen cap beya.

Vérem sa resposta que mos fa'l Sr. Fuster sobre allò d'ets aubercocchs forasters, i que mos diu que sa nostra pregunta era *fora de lloc*. Que no s'ofenga'l Sr. Fuster, no som des seu parer persones enteses qu'hem consultades. Ja sabem qu'un quimic es capaç de menjarse qualsevol cosa, mentres estiga *esterilizada*. Noltros, més que a sa part higiènica, mos referiem a s'estugosedat qu'ha de causar per forsa haver de menjar fruyta qu'ha estat mesclada ab altra fruyta podrida. Ademés noltros crèyem i seguim creyent que lo que menjam, no basta que no mos enmalaltesca, sino que mos ha d'*alimentar*, i que, en podrirse una fruyta, pert gran part de sa seua virtut *alimenticia*. Noltros proposam an el Sr. Fuster que pos un homo entès i noltros en posarem un altre, i aqueys dos eligirán un tercer, i tots tres farán sentència sobre qui es que té raó: noltros o el Sr. Fuster, ab axò d'aquells aubercocchs forasters.

Els blats cauen tira tira, empesos per màquines y faus: y, si han de seguir es troti de sivades y ordís, será primet es negoci dels conradors: faves també se'n covirán poques ferm; an els ciurons y xitxeros tardans los ha pegat s'apidèmia que los sol pegá, y també ja está fet.

ANDREU ALCOVER.

Es Diputat obrer

A sa sesió de dia 5 d'aquest més, a nes Congrès, es *leader* socialista, En Pau Iglesias, —esdiputat qui cobra nou duros, cada setmana, des seus *rotets de cordeta*, ets obrers rotjos, —va dir que «es procediments des Govern d'En Canalejas, feyen recordar es temps d'En Narvaez,» i després va declarar que «ets obrers han comparat ¡lo fet per aquest Govern ab lo fet per altres, p'es conservadors, traguentne conseqüències favorables p'es segons.»

Si així es, ¿com idò En Pau Iglesias, representant *pagat* p'ets obrers socialistes, s'es unit ab sos contraris des conservadors, i ha apoyat es Govern d'En Canalejas contra En Maura? ¿Com s'entén això que ets obrers, en política, sien inimics des qui—segons confessió d'ells —més han fet per ells? i se sien ajuntats ab sos que res fan p'es seus interessos? ¿Com s'esplica s'odi des socialistes an En Maura i an En Lacierva, quant aquests son es qui han creada sa actuals legislació de protecció obrera i ets únics qui se son preocupats de ferla cumplir? ¿No son es conservadors, ets autors de sa *lley d'accidents des trebay*, de sa *des trebay de ses dones i es menors d'edat*, des *descans dominical*, de *ses tavernes*, de *ses cases de manlleus* i tantes altres?

¿Que se dedueix idò d'aquesta conducta odiosa d'es socialistes contra ets únics qui's son preocupats seriament de sa protecció an ets obrers?

Lo que se dedueix es que es socialistes no fan cas des benestar d'ets obrers; que entre es partit socialista i es partit obrer no sols hi ha diferència, sino oposició;

que En Pau Iglesias es representat des socialistes, pero nó d'ets obrers; qu'ets obrers socialistes son traydors a n'ets interesos de sa seua classe; que es socialistes son inimics des trebayadors; que es feyners qui paguen per sostenir En Pau Iglesias, son uns babaluets, uns *inconcient*s, uns errats de contes.

En Pau Iglesias porá ser tan socialista com vulgui; pero representat ni amic d'ets obrers, no, no hu es, per demati que s'axec. En tot cas es un representant fals, de l'engán:

PETITOT

Na Roseta

Axò era un rey fadrinel-lo que duya més casera qu'un ca magre pusses; pero era molt díbolo-dábalo, i va fer unes dietes qu'a's mitx de sa plassa de ca-seua posarien un llit cubert de flors i d'erbes de bones olors, i sa fadrineta que'l botás sense tomar cap flor ni cap fuya, sa casaria amb ell. Vaja! la volia botadora.

Posen es llit a's mitx d'aquella plassa, i allà n'haurieu vistes comparèxer de fadrinetes a l'uf, ben aromengades, i d'aquelles de s'uy des vent.

Provaven de botar, pero una tomava un brot d'erba-sana, s'altra una fuya de cost, s'altra un esquex de claveller, s'altra feria ab sa punta des peu una rosa, un lliri o una violeta, i ja reyen volar i caure una partida de fuyes.

Fins i tot n'hi havia qualcuna de tan toxarruda que se travava ab so llit, i pegava de folondres com un sacot, i no vos dic res la gent si hi veyá pe'ses butxaques.

Pero no creguen qu'elles s'estigassen gens.

Anaulos aderrera amb un pa calent a ses que los agafa sa casera de casta forta.

I passaven dies i setmanas i mesos, i bé se'n presentaven de botadores fines, pero totes feyen quetxa: cap n'hi havia que no tomás brot o fuya de dalt es llit, cubert de flors i d'erbes de bones olors.

A la fi se presenta una viudeta jove ben carada amb un giponet de sarja nou, una gonella crua d'escot i un rebosillet de mossolina ben enravanat.

—¡Veyam com se'n desfará aquesta revel-lera! deya la gent com la veyen que se'n venia tan resolta.

Sobre tot, ella se planta devant es llit tapat de flors i d'erbes de bones olors, se senya, *en nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant, Amén*, recula una mica per prendre sa fua, i *zas* pega bot, i se tira allà dessá.

Veu caure una fuyeta de rosa, pero ca-si no la dexa arribar en-terra, sino que la se posa d'amagat dins sa boca i la s'en- via.

Tot d'una s'afica a's mitx de sa gent i desaparex de la vista de tothom.

Es criats del Rey i el Rey metex s'acosten a n'es llit, i no veuen brot ni fuya ni flor en-terra.

—¡Aquesta ha gonyada s'acció! s'esclamen tots.

Mira qui mira si afinarien aquella botadora tan fina, i ¡que havien d'afinar, Deu meu!

I allà hanríeu vist tothom, i el Rey es primer, estafarí-lat i ferit-l'ha, sense sebre per on'vien de prendre.

—Sobre tot! deya'l Rey. ¡Vaja quin endemasa que mos a feta aquesta gran pitxorina! ¡Haver botat es llit sense tomar cap fuya, i essermos fuyta d'aquesta manera! I ¿com e-hu he de fer jo ara ab sa promesa que vax fer de casarme ab sa qui botaria's llit sense tomar cap fuya?

Be'n va fer de revolteries el Rey, pero tot va ésser lladrar estels dins un bassiot, perque sa viudeta se'n aná com la bala a ca-seua, s'hi tancá ben tancada, i no sortí pus més que per anar diumenjes i festes a missa primera, fins que an es notí

1. La'm contá Madó Catalina *Nenla* de So'n Carrió.

mesos, un dia sa comare de cop descuyt li dexa una ninona com un xerfínet. La duen a batiar, i li posen Rosa.

I hu va esser una roseta de fina, de gentil, d'agraeiada; i, com més gran se feya, més. Embellia de garrida qu'era.

An es deu anys se mare se'n va a casa Mestra de costura, i li diu:

—Senyora Mestra, li enviaré a costura una nineta que tenc. Que la m'enseny i la m'encamin bé per amor de Deu!

—No tengueu ansi d'ella! ¡Enviaule'm descansada! diu la Sra. Mestra.

Na Roseta comensa anar a costura, i tan la Sra. Mestra com totes ses altres nines n'estaven ab sos cabeys drets de sa garridesa fora mida d'aquella al·lotona. No se'n porien avenir de que fos tan ben tayada de per tot.

Que me'n direu? Ell el Rey encara era fadrí, esperant que sortís aquella que li havia botat es llit de fuyes i flors sense tomar cap fuya ni cap flor.

I heu de creure y pensar qu'un dia que passava per davant aquella costura, sent es truy que hi armaven aquell esbart de nines, i hi guytá per veure si n'hi havia cap de ben carada.

Ja hu crec que n'hi afiná una partida que valien ups per mirar, pero sobre tot li eridá s'atenció Na Roseta, i la se cuydava menjar ab sa vista.

—Senyora Mestra! arriba a dir el Rey ¡Vaja quin floret de nines més garrides!

—Les hi troba, Sr. Rey? diu la senyora Mestra.

—¡Massa que les hi trop! diu el Rey. De manera qu'un altre dia vendré, i les duré una cadireta d'or perhom a totes.

—Tan-metex, Sr. Rey? diu la senyora Mestra.

—Lo que sent! diu el Rey, i s'en aná com va haver esplayada un'estona més sa vista ab aquell esbart de nines tan exerevides.

Com sortiren de sa costura, totes elles se'n anaren corrents a contarho a ses mares que'l Sr. Rey e-hi era anat i les havia promesa una cadireta d'or perhom a totes.

Com sa mare de Na Roseta hu sent, li diu:

—Mira, ja t'en donaré una jo de cadireta d'or. No n'hem mester cap del Rey. I quant ell se'n venga a sa costura ab ses cadiretes d'or i te'n allare una, tu li dius: —I ¿aont me vé ara Vossa Royal Majestat ab aquesta cadireta d'or? No n'he mester cap de seua; en tenc una de millor. Ari metex li apreciy s'oferiment, pero ¡per amor de Deu sia. I, si ell te diu: —I tu ¿qui ets? Responli: Jo som Rosa, i mun pare es Rosa, i mu mare Rosa, cuida del sant roser, i estic an es carrer de ses Roses.

Sobre tot, dins un parey de dies el Rey s'entrega a sa costura ab sa partida de cadiretes d'or, i ja es partit a repertirles a ses nines, i no vos dic res aquestes si botaeen i s'in feyen d'escaravits de xerevelles qu'anaven ab aquella cadireta d'or.

Arriba's torn a Na Roseta, i com el Rey li allarga sa cadireta d'or, ella li surt com un pinyol de cirera, dientli:

—I ¿aont me vé ara Vossa Royal Majestat ab aquesta cadireta d'or? No n'he mester cap de seua. En tenc una de millor. Axi metex li apreciy s'oferiment! pero n'hi dic: ¡per amor de Deu sia!

I Na Roseta se treu sa seua cadireta d'or que duya tapada ab so devantalet. El Rey la se mira, i veu que tenia raó s'al·lotona que hu era millor aquella cadireta que no ses qu'ell duya. L'home va romandre fret, sense paraula, davant aquella endemesa fins que a la fi diu an aquella pitxorina:

—I tu qui ets? qus't diuen? d'ont mos surts?

—Jo, diu Na Roseta, som Rosa, i munpare es Rosa i mu mare Rosa, cuida del sant reser, i estic an es carrer de ses Roses.

Llavó si que hi romangué confús el Rey! Lo que va fer, fone repartir ses cadiretes d'or a ses altres nines de sa costura, i se'n va tot atxul·lat i morrotós a ca-seua.

No la se poria treure des cap an aquella passada que li havia feta aquella butzec de sa costura; i des cap d'un parey de dies ja hi torna. Se'n entra i diu:

—¡O senyora Mestra! i quin floret de nines més garrides i més garrides que té!

—Les hi troba, Sr. Rey? diu sa Mestra. Es ver que hu son ben presentables eu general, gracies a Deu.

I el Rey mira qui mira aquell esbart de nines; pero sa que mirava més arreu, era Na Roseta.

—Sobre tot, Sra. Mestra, arriba a dir el Rey, ¡tornaré un dia d'aqueys, i les duré un coxinet d'or perhom a totes!

—¡Ja les farà ben contentes, Sr. Rey! diu sa Mestra.

El Rey se'n va, i poreu fer contes aquelles nines si hu degueren dir per tot com-e rabioses.

Com Na Roseta hu diu a sa mare, aquesta li diu:

—Mira, ¡alerta a prendre 'l es coxinet d'or que'l Rey vos duga. Ja te'n daré jo un de millor. I an el Rey, en oferirte 's seu li has de dir: —I aont me vé ara Vossa Royal Majestat ab aquest coxinet d'or? No n'he mester cap de seu, En tenc de millor. Ara ari metex li apreciy s'oferiment pero n'hi dic: per amor de Deu sia! I si't torna demanar qui ets, que't diuen i d'ont surts, responli com s'altra vegada.

Dins un parey de dies el Rey se presenta tot xarpat a sa costura ab sos coxinets d'or, pe's ses nines; i comensa a repartirlos; i totes, ja hu crec, ben contentes. Pero arriba a Na Roseta, i li allarga 's coxinet d'or, ille surt com un pinyol de cirera dient:

—I aont me vé ara Vossa Royal Majestat ab aquest coxinet d'or? No n'he mester cap de seu. En tenc un de millor. Ara ¡axí metex li agrasc s'oferiment! pero n'hi dic: per amor de Deu sia!

I Na Roseta se treu es coxinet d'or que duya tapat devall es devantalet. El Rey el se mira, i va tenir raó s'al·lotona que hu era encara millor aquell coxinet d'or que no es qu'ell duya. L'home va romandre fret i sense paraula davant aquella feta, fins que a la fi diu an aquell pitxorina:

—I tu qui ets? que't diuen? d'ont mos surts?

—Jo, diu Na Roseta, som Rosa, i mun pare es Rosa, i mu mare Rosa, cuida del sant roser i estic an es carrer de ses Roses.

El Rey torná romandre tan confús com s'altre pic davant aquella sortida. I lo que va fer, fone acabar de repartir es coxinets d'or a ses altres nines de sa costura, i se'n aná tot atxul·lat i morrotós a ca-seua.

I no la se poria treure des cap an aquella butzec de sa costura, que li sortia tan remolesta i el capturava ab aquelles coses d'or millors que ses qu'ell duya.

Que me'n direu? Ell des cap d'uns quants dies ja hi torna a sa costura a veure si hi havia res de res.

—¡O Sra. Mestra! diu ell tot d'una que se'n entra, i veu s'esbart de nines. ¡Vaja quin floret de nines que té vostè tan garrides i tan garrides!

—¡Li agraden a Vossa Royal Majestat, segons vetxl diu sa Mestra.

—M'agraden massa, diu el Rey. No'n cansaria may de mirarles.

I allá mira qui mira aquelles nines, pero cap tan arreu com Na Roseta, fins qu'arribá dir:

—Sobre tot, Sra. Mestra! tornaré un altre dia, si Deu ho vol, i les duré un aguyeret d'or per hom a totes.

—¿Tan-metex? diu sa Mestra.

—Les ho vuy dur i foris! diu el Rey, i se'n va.

Ara figuravos si aquelles nines e-hu degueren tenir gens secret que'l Rey e-hi havia de tornar per durlos un aguyeret d'or per hom a totes.

Com Na Roseta hu diu a sa mare, aquesta ja li diu:

—Mira, guardate'n com de caure de prendre'l a s'aguyeret d'or que'l Rey t'ofereca, sino que li has de dir. —I aont me vé ara Vossa Royal Majestat ab aquest aguyeret d'or? No n'he mester

cap de seu! En tenc un de millor. Ara ari metex li apreciy s'oferiment; pero n'hi dic per amor de Deu sia! I si't demana tu qui ets, responli com ses altres dues vegades. I un'altra cosa: si ell te tirava s'aguyeret p'es cap, tu espolset bé's cabeys, que no t'hi quedi cap guya per dedins! Veshi alerta ab axò!

Que me'n direu? Ell el Rey dins un parey de dies se torna entregar a sa costura tot xarpat ab sos aguyeret d'or; i ja es partit a repartirlos an aquelles mines. I com es a Na Roseta que li allargava s'aguyeret, aquesta ja surt com un pinyol de cirera, dient:

—I ara aont me vé Vossa Royal Majestat ab aquest aguyeret d'or? Cap n'he mester de seu. En tenc un de millor! Ara axí metex li apreciy s'oferiment; pero n'hi dic: per amor de Deu sia.

I Na Roseta se treu s'aguyeret d'or el mostra an el Rey; i-hu va veure que tenia raó aquella al·lotona que hu era encara millor aquell aguyeret que no es qu'ell duya. L'home romangué fret i sense paraula davant aquella feta, fins que a la fi diu an aquella butzec:

—I tu ¿qui ets? que't diuen? d'ont mos surts?

—Jo, diu s'al·lotona, som Rosa, i mun pare es Rosa i mu mare Rosa, cuida del sant roser, i estic an es carrer de ses Roses.

I ¿que fa 'l Rey? Acaba de repartir ets aguyerets d'or a ses altres nines, i tira aquell que li sobrava an es cap de Na Roseta.

¿Que me'n direu? Ell aquell aguyeret pega demunt es cap de sa nina, ab so cop s'obri, i totes ses gupes ¡per dins es cabeys! de Na Roseta!, que les duya alloure i que li arribaven fin devora 's talons.

I ¿que fa ella? Espolsa qui espolsa 's cabeys a fi de que no n'hi romangués cap de guya per nat senyal; pero n'hi romangué una, que no volgué caure, devers es clotell, i la pobreta no se'n va témer.

I heu de creure i pensar que, com sortia de costura que casi ja arriba a ca-seua topa una mala vèya, qu'era fada, i no sabia aont l'havia de pegar. Guipa Na Roseta, i ja li diu:

—Ficta meua dolsa estimada des meu cor, ¿qu'es axó que dus dins aquexa cabeyera tan rossa i tan llarga?

—¿Que hi duc? diu Na Roseta, sense pensar mal ningun.

—O es eu co busca, diu sa fada. Dassa, t'ho treuré.

Na Roseta li acosta 's capet, i sa fada agafa aquella guya i la hi clava dins es clotell.

I heu de creure i pensar que a l'acte Na Roseta torná una colometa blanca, sa cosa més aguda i bella que vos pogueu i imaginar, i ja es partida vola qui vola.

(seguirá)

JORDI DES REBÓ

Vida del rey En Jaume II de Mallorca
CAPITOL VII.

Mar de fondo entre 'l rey En Jaume i el rey En Pere.—Esclata 's bony de Nápoli i Sicília.

Vérem an es capítol anterior que'l rey En Jaume durant l'any 1281 i sobre tot l'any 1282 no's va cuydar de Montpeller axí com pertocava. Si a primera vista no's comprèn que hi dexás fer aquells trucs i baldufes an es Senescal de Bellcayre i an el Rey de France que vérem era que'l preocupava massa lo que feya i dexava de fer a-les-hores es seu germá el rey En Pere. Se veu qu'entre's dos germans e-hi havia mar de fondo, encara que de part defora procuraven no ferho conexedor, no's fiaven un de s'altre. Veym que dia 26 de janer de 1281 es Síndics de l'universitat de Mallorca protestaren davant el rey En Jaume de s'homenatje regonegement de dependencia i vasallatje que 'l Rey d'Aragó los exigía com-e Senyor Feudal, declarant que tal homenatje no era contrari a ses Franqueses de Mallorca; i el prestaren bax de jurament a València davant el rey En Pere dia 18 de febrer (1281). Se veu

que'l rey En Pere a lo qu'anava, era a assegurar-se des mallorquins, a tenirlos fermats per com vendria s'estreñer, qu'ell veyva que vendria ab so pla que ell duya. Mentres tant el rey En Jaume l'estava espiant ab molt de mal-de-vendre i mal-de-caps de sa ruxada que li poria venir demunt de sa banda d'Aragó, Nápoli o France ab sa guerra que veyva tothom qu'aviat havia d'esclatar entre aquexes tres nacions per lo de Sicília. Cap necessitat tenia'l rey En Jaume d'aficars'hi ab ses inxes que's duyen el Rey d'Aragó i el Rey de Nápoli i Sicília, ja que en tot allò res li anava ni li venia; pero ja vérem (cap. V.) que tengués poc sentit d'anarse'n a fer la bona an el Princep de Taranto, hereu del rey En Carles d'Anjou, a s'entrevista de Tolosa, i de menarlo-se'n a Perpinyá, fentli grans festes per espay de nou dies. Tot allò el rey En Pere hu havia de prendre com altres tantes galtades per lo que hi havia entre ell i tota sa familia d'aquell Princep. Com aquexes desconcordies del rey En Pere ab el Rey de Nápoli i Sicília varen esser causa de sa mala sort del rey En Jaume i de que'l desputassen de Mallorca i estigués uns setz'anys sense posseirho, n'haurem de donar ses fites netes per que's comprega bé tot lo que succeí.

A Itàlia feya sigles e-hi havia entaulada sa gran lluyta entre's Sacerdoci i s' Imperi, que dugué en revolt casi tots es pobles de la cristiandat durant tota s'Edat Mitja. Aquexa lluyta arribá an es darrer clavier durant es reynats d'ets emperadors N'Enric VI i En Federic II, de sa casa Hohenstauffen, hereva des ducat de Suàvia (Alemanya); i un des seus efectes va esser sa desfeta des reyne de Nápoli i Sicília, a que's Normans principiaren a costes i despeses des sarrains, que s'hi eren arribats a arrelar durant es sigles IX i X. N'Enric VI de Suàvia sa casa ab Madona Constansa de Sicília, fiya d'En Rotger I, rey de tal illa, que tengué per successors es seu fiy En Guiyem es dolent i es seu net En Guiyem es bo, que's mor sense infants, i es sicilians alsen per rey En Tancreu III, fiy natural d'En Rotger I, au-e qui succeex son fiy En Guiyem IV. N'Enric VI de Suàvia, coronat Emperador d'Alemanya l'any 1191, reclama's drets de Madona Constansa demunt aquella Corona, i l'any 1194 s'apodera de Calàbria, la Pulla i Sicília, fa matar el rey En Guiyem IV i se corona rey de Sicília Palerm dia 3 d'octubre (1194); pero's mor a Messina, una de ses principals ciutats de l'illa, l'any 1197, dexant només un infant d'uns dos anys i mitx, que va esser es celebèrrim En Federic II. Madona Constansa demann per ell an el papa Celestí III s'investidura de Sicília, illa qu'era regoneguda per tothom com un feu de la Santa Seu, axò es, que'l fés rey de Sicília. Aquell Papa hu va fer axí, i l'Emperatriu, agraida a tal benefici, com se mor, dexa's seu fiy bax de sa tutela del gran papa Innocenci III, per que'l criás i li fés de pare, i fos en tot i per tot es seu escut i defensa. El Papa hu va esser fins an es punt que lográ l'any 1216 que's seu pupil i de-xeble de Sicília fos elegit Emperador d'Alemanya, com qui no diu res. Pero En Federic no correspongué a ses grans esperances que'n tenia Innocenci III ni complí ses grans promeses que va fer d'esser un homo d'homos, regonexent que tot quant era, hu devia a la Santa Seu i an el Papa. Tot d'una que va esser Emperador no pensá més que de comandarho tot sense fre, mesura ni aturador, i no sols ses coses civils, sino ses esglesíastiques; no sols ses coses temporals, sino ses coses espirituals, sense respectar dret ni llibertat de negú, fins a s'estrem de fer anys i més anys una guerra a mort an el Papa i a tots ets obedients an el Papa, fent gabella ab tots es rebel·los i que com-e catòlics tiraven de camella i esquexaven. S'arribá a passar pe's es-cudeller que l'Emperador, s'Autoridat Civil, havia de comandar demunt l'Esglesia i sa Relligió. Ses coses arribaren a un punt que'l papa Innocenci IV an es concili general de Lió l'any 1245 ab tota sa raó del mon el va escumunicar i declarar indigne de cenyir corona p'es crims que li havien provats d'herejia, sacrilegi i lliga ab sos sarrains. No li bastá axó per donarse, sino que s'inflá més i en va fer de més

grosses, fins que's morí l'any 1250, haventlo absolut a s'hora de la mort s'arquebisbe de Palerm, figurant an es seu testament un tal Juan de Procida, que tant de nom i forat arribà a fer dins poc temps a favor de sa nissaga d'En Federic.

Aquest dexà tots es seus Estats a son fíy Conrat, que'n va prendre possessió, a pesar d'haverlo escomunicat el papa Innocenci IV, pero's morí aviat l'any 1254, dexant un infantó de dos anys, qu'havia nom Corali. Llavo surt un fíy natural d'En Federic II, En Manfre, que s'encarrega des govern de l'Italia meridional en nom des seu nabodet Corali, i se fa senyor absolut de Sicilia, i un cop feya guerra an el Papa i un cop s'hi sometia. S'estén sa veu de qu'En Corali era mort, i ell se proclama i se corona rey de Sicilia a Palerm l'any 1258, i casa una fía seua, Madona Coustansa, l'any 1262 ab el rey En Pere, llavò Infant i Hereu de sa Corona d'Aragó. El Papa va fer tot lo que va sebre per aturar tal matrimoni, pero no pogué aturar-lo, desgraciadament. Com el papa Alexandre IV va sebre qu'En Manfre s'era coronat Rey de Sicilia, allà ont ja estava escomunicat p'es seu mal procedir, l'escomunicà de bell nou per aquella usurpació des títol de Rey de Sicilia, que sols la Santa Seu poria donar, i posà Sicilia en entredit, axò es, que no s'hi porien administrar sacraments ni fers'hi actes litúrgics ni cap funció a ses esglèsies. I ¿que fa En Manfre? Aplega un exercit i ab sos sarrains que tenia a Nocera se tira dins ets Estats del Papa, fenthi gran destrossa. Com semblava qu'havia de fer ses paus ab al papa Alexandre IV, aquest se mor l'any 1261, i puja an es soli Pontifici Urbá IV, francès, inimic de tota sa nissaga d'En Manfrè. Es papes anteriors havien oferida sa Corona de Sicilia a diferents prínceps cristians per que'n fessen més bon us que no aquella nerència de Suavia; cap en trobaven qu'anàs de res. Urbá IV en trobà un, En Carles d'Anjou, germá de St. Lluís rey de France, i un des millors cavallers d'aquell temps en tots conceptes, pero tenia sa flaca d'esser un poc massa dur i rabiós. An aquest li feu venir ganes d'esser rey sa seua dona Madona Biatriu, Contessa de Proensa i Folcalquer, que tenia tres germanes més, totes reynes fora ella, axò es, Madona Margalida, casada ab el Rey de France, Madona Elionor casada ab el Rey d'Inglaterra, i Madona Sanxa casada ab En Ricart de Cornuailles, clet Rey de Romans. Es nostro cronista En Ramón Muntaner (cap. 32) conta que la reyna Margalida de France, des que s'era casada, no havia vista pus sa seua germaneta Biatriu, i Penyorava ferm, i sempre comanava an es seu cunyat es Comte d'Anjou que, com anàs a France, li menàs la senyora Comtessa, germana d'ella. A la fi li donà gust es Comte d'Anjou, i s'entrega ab Madona Biatriu a Paris.

«E lo rey e la regina, diu En Muntaner, faeren aplegar grans corts, e faeren venir comtes e barons, cascuns ab llurs mullers. E com la cort fo plena de comtes e barons e de contesses e de baronesses, lo seti (el tronó) fo feyt (fet) de la regina solament per ella, e als peus d'ella fo feyt seti per la contessa sa germana a per les altres contesses. I heu de creure i pensar que sa Contessa de Proensa hu va prendre tan tot que sa seua germana la Reyna de France no la fés seure an es seu costat, sino an es seus peus ab ses altres contesses i baronesses, «que per poc no esclatá de dolor.» «E com axí hagué un poc estat», digué «que mal li feya'l cor, e que se'n volia anar a la posada;» tant que ni la Reyna ni ni negú la pogue aturar. Arriba a sa posada i se gita demunt es llit, «e plorá e suspirá e feu gran dol». Diuen an es seu senyor que «la contessa se'u era anada, que no havia esperat lo menjar», i ii va sebre un greu de l'ànima, porque «l'amava més que negún senyor ne altre hom del mon pogués amar sa muller». Pica de talons cap a sa posada; i la me troba demunt es llit tota plorant. «Tot enflemat de fello-nia», pensantse que no n hi haguessen feta qualcuna de grossa, s'aferra per ella, i li diu: «Amiga, digaume que's que teniu? qu'es que vos han fet? Digaum'ho, per que, siga's quisiga, jo vos

venjaré! La dona le hi contá tot dient: «Senyor, ja que m'ho demanau, vos ho diré, que a vos no'us he d'amagar res. No hi ha dona an el mon que tenga motiu per estar més acongaxada que jo. Me'n he duyta sa deshonra més grossa que cap gentil dona se'n haja duyta may an el mon. «Vos sabets e es cert que vos sots (sou) frare (germá), de pare e de mare, del Rey de France, e axí metex yo som sor (germana), de pare e de mare, de la regina; e avuy que tota la cort era plena, la regina, s'es asseguda «en son seti, e yo ab les altres contesses» li he hagut de seure an es seus peus; de lo qual me tenc ben per ofesa i ben per deshonrada. Per axo desd'ara «vos prec que demá nos entornem en nostra terra, que per res no m'hic vull aturar, pus per aquí. Es comte li va dir que no hu havia d'haver pres tant tort an allo per que costum era de la Cort que ab la Reyna no hi poria seure cap altra dona, si no era reyna; pero li va dir axo altre: «Confortantvos, jo us jur per lo sagrament de la sancta Esgleya e per la bona amor que jo us he, que si yo som viu, abans que sia passat un any, vos hauré la corona en testa, que serets regina e porets seure en lo seti de la regina, vostra sor; e d'assó vos fas sagrament e us en bes en la boca».

«Que me'n direu? Ell dins quatre dies buydarent tot dos de Paris, i ¡cap a Proensa! i ell, es Comte ¡cap a Roma! Se presenta an el Papa i an es Cardenals, i les demana sa Corona de Sicilia. El Papa diu que si tot content. Se decantaren totes ses dificultats i emperons que sortien, i dia 26 de febrer de 1265 el papa Clement IV firma sa bul'la que declarava Rey de Sicilia En Carles d'Anjou. El qual aplega a Marsella un estol de vint galeres, s'hi embarca, a's matx des metex any, ab un exercit lluidíssim; desembarca a Roma dia 24 de dit més, i al Papa los corona a ell i Madona Biatriu Reys de Sicilia dia 6 de janer (1266); i invest En Carles ets Estats d'En Manfre, s'afica dins la Pulla, pren Sant-Germá, Monte-Cassino i altres punts, Nápolis s'hi rendex, Capua va a obrirli ses portes. Manfre recula a Benevento, aont espera forces d'Alamania i Africa, que no arriben; i l'home, estret de tot, envia embaxadors an En Carles ab paraules de pau; pero En Carles los contesta: «Digau an es Soldá de Nocera (p'es sarrains que hi tenia En Manfre) qu'avuy o jo l'enviy a l'infern o ell m'envia an el cel. S'entaula's combat, que va esser fatalíssim p'En Manfrè, que hi va perdre sa corona i sa vida; i un homo que'l trobá mort des cap de tres dies devall molts d'altres, el passetjá demunt un ase, cridant:—*¿Qui m compra En Manfrè?*» (Seguirá)

¡Enhorabona!

L'enviam ben coral an es nostro amic i confrare es director des valent setmanari d'Inca *Ca-Nostra* per haver merescut patir persecució pe' sa causa de sa moralitat i de sa decència, pe' sa causa de Deu. Sembla qu'allà hi havia un cinematograf que ofenia sa moral i sa decència; i *Ca-Nostra* alsá la veu contra tals atrocitats, denunciandlas a sa bona gent d'Inca. I es des cinematograf, en lloc de corretgirse, s'entregaren a ca's Director de *Ca-Nostra* a moureli raons; i, com el veren una mica descuydat, li enfloquen un parrey de trompades, i fugen més que depressa. ¡Ah... valents! ¡Ah... decents!

Gràcies a Deu, tot Inca ha condemnada tal feta d'aqueys *cinematografers*, rebent es Director de «*Ca-Nostra*» mil mostres de simpatia de totes ses persones de bé d'allá, que son s'inmensa majoria; i fins li han enviada una «Carta-prctesta» lo més espresiva, llampant i afuada, persones tan significades dins Inca com D. Lloaxim Gelabert, D. Marian Morell, D. Miquel Sampol, D. Pere d' A. Mulet, Mn. Miquel Pujades, D. Miquel Ferragut, Mn. Barnadí Font, Rector-Arxiopreste, D. Juan Alzina, D. Sebastiá Amengual, D. Francesc Ferrer, D. Joseph Gonzalez Pagès, D. Pere Jusep Serra, Mn. Miquel Llinás, Mn. Sebastiá Llabrés, Mn. Guillem Pujades, Mn. Juan Coli, D. Ramón Reus i Campins, Don Mateu Dupuy, D. Antoni Riera.

Si, está d'enhonorabona es Director

de *Ca-Nostra*. Bé hu diu es metex Deu demunt l'Evangeli: *Venturosos aquells qui patexen persecució pe' sa justicia* (per coses ben fetes), *perque d'ells es el reyne delos cels.*

S'Acció d'Espanya an el Marroc.

Ja'n donárem conte una mica dissapte passat, dient que ses nostres tropes han avensat i preses posicions desde Ceuta fins ben aprop de Tetuan i qu'han ocupat Larache i Alcazarquivir. Sa Nació hu ha celebrat molt, fora's quatre republicans i socialistes baladrers. An-e qui es caygut ben tort es an es francesos; i es que hu voldrien tot per ells es grans golafres. Ocupen sa Capital del Marroc i s'estenen per tot com una taca d'oli; i ara no poren sofrir qu'Espanya ocupi's tros que ses Nacions convengueren qu'havia de ocupar. Per axò es periódics francesos han mogut un alguer contra Espanya, i fins deyen que's seu Govern faria i dexaria de fer contra noltros. En Canalejas, —lo qu'es seu, donarlehí,— ab axò s'es portat dignament, i ha fet entendre an-e qui pertocava, que Espanya no tornaria cap peu arreta; i que, venga lo que venga, sostendrá lo qu'ha fet, i no permetrá que negú, sia el que sia, toqui en res ni per res sa seua dignitat i que negú li farà acalar es cap gens gens. De manera que's Govern Francés ha baxada bandera, i es periódics francesos ja fan sa farina més blana, ja comensen a donar es vent per escampat. E-hi ha que dir qu'En Canalejas ab axò del Marroc, després de baubetjar una mica, ha acabat per desferse'n com tot un homo, gràcies a Deu. Fins i tot *El Correo Español*, es diari caporal des carlistes, e-hu ha confesat no fa gayre dies, alabantlo per axò. Si endevirava tant ab ses altres coses, ja mos hi diria bé! Sobre tot, ¡que Deu nostro Senyor l'illumini i li assistesca pe' sa part més convenient! que prou e-hu necessita ell i hu necessitam tots!—Que Deu i la mare de Deu mos assistesquin i mos illumini a tots, a fi de qu'Espanya en surta ab bon nom d'axò del Marroc i de totes ses altres questions que hi ha entaulades, algunes envitricolladíssimes. ¡Pobre Espanya!

¡Que hu sápiguen!

Si, tots es qui surtin a pegarmos dientse catòlics i essentho de bon de veres, pero que van tapats pe'sa passió política, creyent que noltros los som contraris, allà ont no eis ho som, —¡sápiguen! entenguen que no estam disposats a perdre's temps ni a gastar ses forces ab barayes de germans ab germans! Tot es temps i totes ses forces que mos queden per pegar i per lluytar, les volem fer servir just contra ets inimics de Deu, de l'Església i d'Espanya. Ara figurausvos si'n tenim de camp per córrer.

I ¿que li hem de dir a un cert quidam que s'altra diassa va fer una vomitada feresta contra noltros, tot raons foradades, mentides, embuys i insolències? ¿Espera tal volta que li tornem ses pilotes an es joc? ¡Ca homo! ¡Si sa gent que hu ha sabut, i es vostros metexos, plens d'oy, giraren sa cara a un altra banda, i se'n decantaren, per que no'is entabanás sa verinada que féreu! ¿Com voleu ara que noltros e-hi perdem temps rebatentvos? No, germanet, l'hem mester an es temps i ses forces que tenim, per coses de més sustància. ¡Deu vos fassa un sant i bo! ¡Deu vulga que ab sa buydada que féreu, maldement fos contra noltros, vos sigueu posat milloret de cos i d'ànima per fer coses de més profit. Amèn.

Es Congrés Eucaristic de Madrid.

Ja ha comensat aqueixa solemníssima manifestació que's catòlics de casi tot lo mon han volguda fer an el Santíssim Sagrament de l' Altar (¡alabat sia Ell per a sempre!) per rendirli un coral homenatge d'amor i devoció i entusiasme. Sembla que será una cosa grossa de tot i un nou triunf de sa fe i de sa pietat catòlica. ¡Que sia tot per major honra i glòria de Deu i del Santíssim Sagrament de l'altar Amèn! Se son aplegats a Madrid moltíssims de milenars de feels de totes ses nacions, de tal manera que ja fa mesos estaven compromeses per congressis-

tes casi totes ses cambres de ses fondes, i se va haver de comanar a una Junta que's cuydás de cercar allotjament p'es milenars de congressistes nous que'n demanaven. De Mallorca hi es anat lo Rdm. Sr. Bisbe, una bona partida de Dignitats i Canonges, Rectors, Vicaris i Capellans i moltíssims de feels.—¡Figurausvos En Barrufet quina mal-de-ventrada en deu dur! Se conex bé pe'ses barbaritats i arrieses que's seus missatjes ets anticlericals en diuen d'aquex Congrés Eucaristic! Aquexa senya de qu'es congrés es una cosa bona bona, no hi poria faltar. ¡Sia per sempre beneit i alabat el Santíssim Sagrament de l'Altar. Amèn!

Miquetes d'història manacorina

Un dia de perdó

Quant, per interessos oposats i per altres causes mal inteses i tal vegada no ben nanetjades, se gent ciutadana i sa de la part franca no parexien germanes; quant es renou de bregues entre molt significades i poderoses families de sa capital resplandia per tots es recones de s'Illa i allunyava uns pobles d'ets altres, i dividia es seus habitants en boldrons mals d'avenir, ses aferrades i confictes eren a lo manco tants com es dies. Ses poblacions; es camps i es camins estaven plens de bandetjats, qu'atropellaven s'honra, sa persona i ses coses de qualsevol.

A n-aquells dies tant trits, ja que ses autoritats no se bastaven per tayar de rel es mals, per ferlos més soportables, donaven ordres i més ordres; pero si uns volien complirles ab tota llealtat, altres no les escoltaven, com si fossen lletra morta. Tals actes de desobediencia a n-es poders constituits, les obligaven a emplear medis de rigor, per aplicar es cástics deguts; pero quant ses circumstancies e-hu cemanaven, obrien es seus brassos de perdó, convidant a pau y concòrdia a n-es perseguits, com alteradors de sa metexa.

Exemple d'aquells actes de misericòrdia oferex sa lletra que, dia 7 novembre de 1447, enviá a n-es Jurats de Manacor es Lloctinent des Governador propietari, qui era En Berenguer d'Olms; diu axí: «N'Huch de Sant Johan, caualler, conseller del molt alt Senyor Rey, e per lo dit Senyor Lochinout del magnífich governador del Reyne de Mallorca: Als discrets jurats de la parrochia de Manacor, salut é dilectió. Ab tenor de la present donam licencia e facultat a vosaltres dits jurats que, sens incorrimment de alguua pena, puxats comunicar e parlar ab tots aquells qui sien bandejats, habitants en aqueixa parrochia, e tractar ab aquells tota pau e concòrdia que seguir sa puxa per benefici de aquella una o moltes vegades; e si perventura a vosaltres era vist fahedor, puxats ajustar e demanar alguns altres ancians e homes de bé de la dita parrochia, los quals ensemps ab vosaltres puxen tractar les dites paus e concordies, per tal forma que totes diferencies entre aquells cessin sens incorrimment de alguua pena; donantuos licencia que aquells puxats ligar ab sagrament e homenatge o en altre manera, segons veurets es fahedor; los quals sacraments e homenatjes farets continuar per lo scriuá de la dita parrochia, en nom de un de nostres scriuans—E per com no hujem sagell de nostre offici, com stam en la parrochia de Incha, per alguns negocis, ab lo qual la present no pot esser sagellada, aquella hujem sagellada ab sagell de nostre anell;—dat en Incha a 7 de novembre de M.C.C.C.X.X.VII.—HUC DE SANT JOHAN.